

ELS VALENCIANS DE 1510. APUNTS D'ONOMÀSTICA COMPARADA

Rafael VALLDECABRES

1. LA FONT ESTUDIADA: EL CENS DE 1510.

El cens de 1510, ordenat per les corts celebrades a Montsó en aquest any, constitueix la primera relació gairebé exhaustiva de la població valenciana. D'abans, només es conserven sèries fragmentàries, parcials, referides a una població, una senyoria o un conjunt de viles i ciutats, però mai esteses al conjunt del país. D'altra banda, es tracta sempre de nòmines limitades als caps de família, homes en la gran majoria dels casos, i dones, en el cas de vídues i òrfenes. Hem d'esperar a l'època estadística, ja ben entrat el segle XIX, per disposar de sèries regulars i completes de població. Fins aleshores, els historiadors han hagut de recórrer a d'altres fonts per tal d'estudiar la població. Per mesurar el seu volum, estratificar-la per sexe, edat, estat civil i professió, han estat emprats, fonamentalment, els registres parroquials -els *quinque libri*- i les fonts fiscals, és a dir, els llistats de contribuents sotmesos a un o altre impost.

Les fonts fiscals tenen per a l'historiador, naturalment, una primera lectura fiscal, relacionada amb la història de l'impost i, més en general, amb la del poder i les institucions. Però també moltes altres, des de la demogràfica a l'onomàstica, des de la genealògica a la prosopogràfica, des de la toponímica a la gremial.

Durant el regnat del rei catòlic es confeccionà el cens d'Aragó de 1495, estudiat per Antonio Serrano,¹ el cens de Catalunya de 1497, transcrit per Josep Iglésies,² i el cens del regne de València de 1510, que ací estudiem,³ el més extens llistat, d'abast regional, de valencians d'època medieval.

El 6 de març de 1510 foren convocades corts generals a Montsó per Ferran II, per tal de subvenir a la urgent necessitat de conservar l'exèrcit i gent d'armes en la conquesta d'Àfrica. La subvenció i auxili dels regnícoles valencians, plasmada en una oferta de corts, fou de 100.000 lliures, més altres 10.000 de salari per als assistents a les corts, que comptaven amb l'aval dels ingressos de les generalitats fins a la suma d'1.000.000 de sous, és a dir, 50.000 lliures. La garantia dinerària donava suport a l'emissió de deute públic en forma de censal, al 6,66% de tipus d'interès nominal. Les altres 60.000 lliures havien de ser taxades, és a dir, repartides entre els veïns i habitants de les ciutats, viles i llocs del regne. Amb aquest propòsit es redactà el cens de 1510.

L'oferta precisava la manera de distribuir la càrrega fiscal: seguint el procediment de les corts d'Oriola de 1488, amb una quantitat pagadora durant tres anys cada Nadal. Els diputats

1. Serrano Montalvo, A., *La población de Aragón según el fogaje de 1495*. 2 vols. Zaragoza, Institución Fernando el Católico, 1995-1997.

2. Iglésies, J., *El fogatge de 1497: estudi i transcripció*. Barcelona, Fundació Salvador Vives i Casajuana, 1992.

3. Aquest article és una reelaboració dels continguts del meu treball d'investigació inèdit *Els valencians de 1510. Edició dels llibres registre 514 bis i 514 ter de la secció de Cancelleria Reial de l'Arxiu del Regne de València*, Universitat de València, 2000, pp. LXXX-CX.

que foren nomenats taxadors eren expressament autoritzats a augmentar la taxa amb la finalitat de redimir censals antics, massa onerosos per als comptes del General. També foren nomenats els clavaris rebedors de les pecúnies de cada braç, atorgant a uns i altres poder executiu en cas d'impagament. Les tasques d'auditoria i control eren reservades als oïdors de comptes.⁴

Llevat de la inevitable evasió fiscal i de la població transeünt, normalment de caràcter marginal en les voreres de la criminalitat, el cens pretén reflectir la totalitat dels caps de família, posseïdors de cases o bestiar, amb la finalitat de recaptar un impost indirecte de caràcter general basat en el consum de la sal, que afecta tothom, excepte els residents de València intramurs i els pobres, estimats en un 5% dels caps fiscals i que generalment figuren al cens. No n'hi ha d'exempts per raó de privilegi o condició social.

La secció de Cancelleria Reial de l'Arxiu del Regne de València (en endavant, ARV) custodia avui llibres registre amb signatura 514 bis i 514 ter, els quals contenen la relació de veïns i habitants de la ciutat de València (bis) i de tots els llocs dels braços reial i eclesial (ter). Ens manquen els vassalls del braç militar.⁵

2. ESTUDIS I VERIFICACIONS SOBRE EL CENS DE 1510.

La font ha seguit emprada per diversos historiadors que l'han treballada parcialment. A banda dels estudis demogràfics i ramaders de Garcia Cárcel,⁶ les llistes han bastit de materials bàsics els capítols demogràfics de tesis doctorals com ara les de Ferran Garcia⁷ i Antoni Furió⁸ sobre la societat camperola baix-medieval de la Vallidigna i la Ribera, respectivament.

Els articles publicats a la Revista de la Societat d'Onomàstica (en endavant, SO) sovint han explotat llistats locals del cens de 1510. Així María José Carbonell i Encarnación Simó treballaren la nòmina de la Jana;⁹ Josepa Cortés,¹⁰ Sueca; Antoni Furió,¹¹ Alzira i Josep Cano i Emili Casanova,¹² Ontinyent. A la revista Saitabi Sánchez Adell introduïa eines metodològiques com l'índex d'arrelament i l'anàlisi d'estirps bàsiques¹³ i s'encarregava de Castellò de la Plana.¹⁴

Tots els 976 noms i 6.590 cognoms que apareixen al cens de 1510 han estat contrastats amb

4. ARV, *Reial*, 514 bis, ff. 149v-150v.

5. Vegeu l'edició dels llibres registre a cura de Valdecabres Rodrigo, R., *El Cens de 1510*. Universitat de València, Col·lecció Fonts Documentals Valencianes, 2001 (en premsa).

6. Garcia Cárcel, R., "El censo de 1510 y la población valenciana de la primera mitad del siglo XVI". *Saitabi XXVI* (1976) pp. 171-188 i "La ganadería valenciana en el siglo XVI". *Saitabi XXVII* (1977) pp. 79-102.

7. Garcia Garcia, F., *El monestir i la mesquita. Societat i economia agrària en la Vallidigna (segles XIII-XVI)*. Universitat de València, tesi doctoral inèdita, 1986.

8. Furió Diego, A., *El camperolat valencià en l'Edat Mitjana: demografia i economia rural en la Ribera (segles XIII-XVI)*. Universitat de València, tesi doctoral inèdita, 1986.

9. Carbonell Boira, M.J. i Simó Querol, E., "La tradició antroponímica a la Jana en la transició de l'època medieval a la moderna (s. XIV-XVI)". *SO XLIII* (1991) pp. 66-83. El nostre repàs ha detectat l'omissió dels noms Enric, Arnau, Esteve, Francès i Úrsula i els cognoms Fenol, Lópiz i Mullet (les autores han llegit Muller).

10. Cortés, J., "L'antroponímia medieval i moderna de Sueca (1399-1680)". *SO XXV* (1986) pp. 53-62.

11. Furió Diego, A., "Onomàstica medieval d'Alzira. Noms, cognoms i renoms". *SO XXIII* (1985) pp. 285-303.

12. Cano, J.A. i Casanova, E., "Els llinatges d'Ontinyent entre 1343 i 1867". *SO XXVI* (1986) pp. 57-77. En la relació de cognoms de 1510 trobem a faltar Boxa, Carrasquer, Çuera, Jovell, Lana, Lillo, Nicolto, Ochio, Sarià, Serradel, Sebilía, Sunyent i Vanyon.

13. La mateixa aproximació metodològica en Gimeno Betí, L., "Antroponímia castellanenca dels segles XIV-XVI-XVIII". *SO XXIII* (1983) pp. 310-315.

14. Sánchez Adell, J., "Onomàstica y movilidad de población en la villa de Castellón de la Plana (siglos XIV-XVIII)". *Saitabi XXVIII* (1978) pp. 33-68. A l'apèndix oblidava assenyalar el 1510 els cognoms Alnay, Atzuara, Aytart, Bellmuntà, Borayo, Borràs, Bou, Burguello, Çabater, Caciz, Calanda (de), Casalduc, Castillo, Celma, Cirera, Costa, Durà, Gallent, Gómiz, Gracià, Guimerà, Ivarç, Inart, Joan, Linares (de), Millan, Miquó, Mulet, Munyoz, Mur, Palanques, Pardo, Pelejà, Penarroja, Porres (de), Ricart, Riusousa, Roqueta, Santpol, Tous (de) i Xàvea (de).

el *Diccionari català-valencià-balear* d'Alcover i Moll i les llistes recentment publicades per Agustín Rubio i Mateu Rodrigo i Enric Guinot.¹⁵ Els topònims s'han confrontat amb els recollits a les obres de Cavanilles, Castañeda i els articles de Martínez Ferrando i Enric Guinot.¹⁶ Amb tot, cal parar l'atenció sobre l'antroponímia que hom trobarà: la total absència d'accentuació al manuscrit original junt amb la manca de normalització ortogràfica del català medieval i la maquinal tasca dels escriptors del registre en copiar relacions, afavoreixen la lectura de variants ortogràfiques de cognoms de difícil identificació.

3. RECULL METODOLÒGIC SOBRE ONOMÀSTICA MEDIEVAL VALENCIANA.

L'aproximació metodològica dels esmentats articles i de les publicacions de la Societat d'Onomàstica es concentra en l'origen, significat, descripció, taxonomia de cognoms (noms de lloc, de persona, d'oficis, de qualitats, de coses, d'animals, de parts del cos, de caire irònic-humorístic, ...) i quantificació de noms, cognoms i renoms o malnoms. Quan les fonts analitzades pertanyen a èpoques diverses la tabulació ens permet observar la variació. Més enllà de devocions locals, les diferències comarcals i les motivacions d'elecció dels noms no han estat suficientment explicades.¹⁷ Els antropònims de procedència han estat utilitzats per establir la catalanitat dels primers repobladors a les comarques del nord¹⁸ i la provenença del 21% dels contribuents del cap i casal la segona meitat del segle XIV.¹⁹

Milagros Càrcel intentà treure conclusions en establir una possible correlació entre advocacions religioses i noms de bateig de patrons i beneficiaris dels benefets eclesiàstics de la València de primera meitat del segle XVI.²⁰ La classificació d'invocacions mereix ésser recordada: a Jesucrist, a la Trinitat, a la Mare de Déu, als Àngels, a sant Joan, als Apòstols i Evangelistes, a sants hispànics i no hispànics (d'origen romà, italià, gal·licà i oriental). Algunes de les conclusions de l'estudi comparatiu dels registres parroquials d'Aiora, Xàtiva i Carcaixent ens parla d'uniformitat estadística en els noms de bateig, inici de la utilització dels noms compostos i continuïtat de l'antroponímia medieval durant el segle XVI, amb la primacia del baptisme de Jesús (Joan), els apòstols (Pere, Jaume, Bartomeu, Mateu, Andreu), arcàngels (Gabriel i Miquel) i sants d'ordes religiosos (Francesc).²¹

Enric Guinot ha eixamplat considerablement el ventall d'eines que disposa l'estudiós de l'antroponímia medieval valenciana.²² Al mètode clàssic dels topònims de procedència ha afe-

-
15. Rubio Vela, A., Rodrigo Lizondo, M., *Antroponímia valenciana del segle XIV*. València-Barcelona, Biblioteca Sanchis Guarner 38, 1998. Guinot Rodríguez, E., *Els fundadors del Regne de València*. València Tres i Quatre, 1999.
 16. Cavanilles, A.J., *Observaciones sobre la historia natural, geografía, agricultura, población y frutos del Reyno de Valencia*. Caixa d'Estalvis i Mont de Pietat de Castelló, 1991. Castañeda y Alcover, V., *Relaciones geográficas, topográficas e históricas del Reino de Valencia*. 2 vols. València, Consell Valencià de Cultura, 1998. Martínez Ferrando, J.E., "Un interessant índex històric de pobles valencians". *BSCC XVI* (1935) pp. 198-208. Guinot Rodríguez, E., "Senyoriu i reialenc al País Valencià a les darreries de l'època medieval". *Lluís de Santàngel i el seu temps. Congrés Internacional València 5 al 8 d'octubre de 1987* (1992) pp. 185-204.
 17. Un bon exemple és l'intent de Cabestany i Fort, J.F., "L'onomàstica tarragonina en el 'llibre de la passada del mur' (1428-1429)". *SO XVII* (1984) pp. 12-17.
 18. Candela i González, G. i Garcia i Grau, M., "Breu anàlisi dels cognoms de les cartes-pobles del segle XIII al baix i alt Maestrat". *SO XL* (1990) pp. 111-114 i "Aproximació als antropònims de procedència de les cartes-pobles del segle XIII al baix i alt Maestrat". *SO XLIII* (1991) pp. 94-100.
 19. Rubio Vela, A. i Rodrigo Lizondo, M., "Antroponímia valenciana del segle XIV". València-Barcelona, Biblioteca Sanchis Guarner 38, 1998, pp. 34-41 i 51-57 (taules d'obligada lectura). El 61,4% (532 valencians d'un total de 866) està relacionat amb topònims de Catalunya (57,6%) i la franja de Ponent en terres d'Aragó (3,8%).
 20. Càrcel Orti, M.M., "Advocaciones religiosas y onomástica en la diócesis de Valencia (siglo XVI)". *Medievalia 10* (1992) pp. 83-113.
 21. Garcia Martínez, V. i Pons Alós, V., "L'antroponímia a través dels registres parroquials: noms de bateig a Aiora, Xàtiva i Carcaixent (segles XVI-XVIII)". *SO XXVIII* (1987) pp. 46-78.
 22. Guinot Rodríguez, E., *Els fundadors del Regne de València*. València, Tres i Quatre, 1999, pp. 93-111.

git el registre rigorós d'una geografia medieval de les terres catalanes i d'Aragó, tabulant-ne vora 2.800 i 1.500 topònims, respectivament, la descripció de les tendències antroponímiques catalana²³, aragonesa²⁴ i navarresa²⁵ del segle XII i la proposta de sis paràmetres de determinació de la procedència dels repobladors: l'ús de noms propis com a cognoms i la fossilització d'usos alto-medievals germànics, la llengua utilitzada en els malnoms sobre característiques físiques, la forma lingüística dels cognoms d'ofici -una vegada superada al segle XIII la vacil·lació atribuïnt al mot característiques de cognom, coincidint amb l'ús creixent d'aquest-, els cognoms basats en elements naturals de l'ecosistema, els cognoms basats en el santoral i la presència de partícules als cognoms com ara les terminacions no catalanes en -ez, -iz, -oz, -es, -is, -os i els prefixos catalans Des-, Dez-, Sa-, Ça-, Ses-, Ces-.

Cal destacar el rigor de les aclaridores tesis de l'autor sobre el majoritari origen català dels repobladors del regne durant la primera centúria i la coincidència territorial d'aquestes posicions predominants amb l'àmbit lingüístic.

4. ONOMÀSTICA COMPARADA.

La nostra aportació s'orienta en la introducció d'una mesura objectiva que serveixca per a comparar espacialment i temporalment els comportaments antroponímics en els noms de bateig.

Definim el vector onomàstic característic d'una població (VOC) com la quintupla ordenada dels noms de bateig més freqüents i el parell de variables numèriques que indiquen la proporció que representa la quintupla respecte al total de població i el nombre de noms que addicionalment sobrepassen el 5% de freqüència. Així per exemple el quadre I ens diu que

$$\text{VOC(Cens)} = \{(\text{Joan, Pere, Miquel, Jaume, Antoni}), (41,9\%, 0)\}$$

$$\text{VOC(València)} = \{(\text{Joan, Pere, Miquel, Jaume, Antoni}), (41,6\%, 0)\}$$

$$\text{VOC(Xàtiva)} = \{(\text{Joan, Pere, Miquel, Lluís, Francès}), (37,0\%, 0)\}$$

$$\text{VOC(Oriola)} = \{(\text{Joan, Pere, Jaume, Francès, Andreu}), (43,9\%, 0)\}.$$

Esta definició ens permet utilitzar una quantificació de la diferència. Així l'aparició d'un nom distint a la quintupla comptabilitzarà dos punts mentre que l'ordenació diferent de noms comuns comptarà un. Les variables numèriques ens parlen de la concentració dels noms predominants. Les diferències percentuals comptabilitzaran a raó d'un punt per cada cinc per cent. Finalment afegirem la diferència absoluta en la segona variable, que replega altres noms força usuals de la població.

Considerem que dues poblacions tenen el mateix model onomàstic de noms de bateig quan les diferències entre els seus vectors onomàstics característics són inferiors o iguals als cinc punts. A l'exemple, Xàtiva i Oriola presenten diferències de quatre punts amb València i de cinc entre elles. Diferències de deu o més punts representen models onomàstics totalment independents.

Barcelona presenta la següent evolució de vectors durant la segona meitat del segle XIV:

$$\text{VOC(Barcelona, 1363)} = \{(\text{Pere, Bernat, Guillem, Francesc, Berenguer}), (53,6\%, 1)\}$$

$$\text{VOC(Barcelona, 1389)} = \{(\text{Pere, Bernat, Joan, Guillem, Francesc}), (56,6\%, 4)\}$$

23. El "model" català del segle XII seria Guillem, Ramon, Bernat, Pere, Berenguer i Arnau que acaparen el 80% dels noms de bateig.

24. El "model" aragonès del segle XII seria Pedro, Johan, Domingo, Garcia i Sancho amb un 50% de noms.

25. El "model" navarrès del segle XII seria Garcia, Sancho, Inygo, Fortún, Lope, Jimeno i Aznar amb el 70%.

Cens 1510. Quadre I: els 12 noms més freqüents a les 20 poblacions on més apareixem

Població	Focs	Total noms	% TIF	Joan	Pere	Miquel	Jaume	Antoni	Bartomeu	Bernat	Francesc	Lluís	Domingo	Andreu	Martí
Total Cens	24.776	14.413	58,71%	4.454	2.495	1.427	1.368	1.120	816	781	661	442	287	285	281
Total 20 poblacions	14.260	8.751	61,37%	2.578	1.392	872	797	604	476	462	410	367	121	193	178
València	4.818	2.613	54,23%	888	427	294	208	189	114	74	30	180	41	39	72
Xàtiva	1.331	730	54,85%	188	94	72	56	41	30	37	69	70	1	8	19
Oriola	1.318	722	54,78%	258	131	44	72	32	28	11	61	2		56	19
Horta de València	795	526	66,16%	179	79	63	57	33	21	27	12	17	9	7	13
Ontinyent	550	403	73,27%	129	54	27	19	31	39	29	15	23	6	14	7
Castelló	489	354	72,39%	81	74	37	38	17	23	15	17	2	8	6	4
Morvedre	535	346	64,67%	93	58	42	25	10	19	22	45	6	7	5	8
Onda	402	335	83,33%	78	57	48	56	11	7	25	12	6	12	4	7
Morella	443	328	74,04%	91	49	25	27	27	28	23	25	3	16	3	2
Alcoi	442	286	64,71%	80	35	19	17	7	20	35	16	36		16	1
Alacant	618	262	42,39%	69	20	20	11	21	17	34	37	4	5	6	13
Vila-real	332	260	78,31%	65	44	26	32	29	13	11	18	4	4	6	2
Bocairent	282	231	81,91%	59	42	25	18	14	29	9	7		2	13	5
Alzira	478	228	47,70%	65	29	22	21	12	8	17	15	8		3	1
Vilafamés	254	226	88,98%	38	43	10	40	36	10	30	3		2	2	1
Sant Mateu	275	207	75,27%	48	40	27	21	21	15	10	7	4	2		1
Biar	250	178	71,20%	53	29	18	4	17	30	7	8			4	2
Cabanes	197	174	88,32%	34	40	9	35	20	5	20	5		2		
Benicarló	229	174	75,98%	46	25	18	17	16	11	11	7	1	3		1
Traiguera	222	168	75,68%	36	22	26	23	20	9	15	1	1	1	1	

amb una variació fronterera al canvi de model onomàstic, cinc punts, per la irrupció de Joan i la baixada en la concentració de noms que reflecteix la creixuda de la sèptima coordenada.²⁶

Al quadre I hom pot observar que el model onomàstic d'Alacant: $(VOC(Alacant) = \{(Joan, Francès, Bernat, Pere, Miquel), (29,0\%,0)\})$ difereix del de València en sis punts pel pes de Francès i Bernat i l'escassa concentració. Igualment el de Morella cal interpretar-lo com distint al de la capital: $(VOC(Morella) = \{(Joan, Pere, Bartomeu, Jaume, Antoni), (50,1\%,3)\})$ donada la major concentració en pocs noms predominants i major ús del nom de l'apòstol Bartomeu. Alcoi s'inclou amb el model predominant al cens: $(VOC(Alcoi) = \{(Joan, Lluís, Pere, Bernat, Bartomeu), (46,6\%,0)\})$ que fa només quatre punts de variació per l'efecte de Lluís i Bernat.

En els quadres II i III hem triat altres vint poblacions repartides per l'àmbit geogràfic del regne i estratificades segons el número de focs. Als llocs de volum mitjà (entre 100 i 200 focs) el vector característic dels 1.452 caps de família és $\{(Joan, Pere, Jaume, Miquel, Antoni), (51,7\%, 0)\}$ que presenta tres punts de variació respecte al $(VOC(Cens))$ i pertany, per tant, al mateix model onomàstic. La situació, dintre del mateix model, és una miqueta diferent en el quadre III (366 caps en deu llogarrets) amb un vector on, a l'efecte de l'escàs nombre de pobladors dels petits llocs, s'afegeix la dispersió antroponímica, donant cinc punts de variació: $\{(Joan, Miquel, Domingo, Jaume, Pere), (35,5\%, 0)\}$.

Quant a la població musulmana el model presenta una forta concentració, pròpia d'un col·lectiu amb solidaritats socials molt desenvolupades i sotmès a tensions externes de subjugació a les estructures cristianes dominants. Així el $(VOC(Cens\ musulmà) = \{(Ahmad, Muhammad, Saad, Alf, Ibrahim), (57,9\%, 0)\})$ acumula en els cinc noms més freqüents el percentatge més elevat dels presentats ací (veure Figura A)

Hem aprofitat les llistes que publicà Mateu i Llopis per a les poblacions muntanyenques entorn al Coll de Rates²⁷ per establir una possible evolució cronològica. El processament dels individus censats per als quals apareix el nom en 1409 ens dona les xifres percentuals de la Figura A de les quals s'extrau el següent vector: $(VOC(Coll\ de\ Rates, 1409) = \{(Muhammad, Ahmad, Yahyà, Saad, Alf), (63,8\%,1)\})$ amb cinc punts de diferència per la recessió de noms religiosos com Yahyà i Muhammad i la baixada de concentració conseqüència del caràcter més comarcal, quasi familiar, de les llistes que inventarien de vegades famílies completes.

26. Confronteu Marsà et alii, "Antropònims barcelonins el 1389". *SO XX* (1985) pp. 33-35 i Riu, M., "Antroponímia barcelonina del segle XIV". *SO XV* (1984) pp. 1-4. La taula dels 12 noms més freqüents els anys 1363 i 1389 era:

Nom	1363 (1.290 noms)	1389 (4.870 noms)
Pere	219 (18,6%)	925 (19,0%)
Bernat	152 (12,9%)	544 (11,2%)
Joan	43 (3,6%)	495 (10,1%)
Guillem	103 (8,7%)	409 (8,4%)
Francesc	81 (6,8%)	383 (7,9%)
Jaume	74 (6,3%)	298 (6,1%)
Ramon	49 (4,1%)	264 (5,4%)
Berenguer	78 (6,6%)	263 (5,4%)
Antoni	17 (1,4%)	253 (5,2%)
Arnau	42 (3,5%)	168 (3,9%)
Bartomeu	35 (2,9%)	165 (3,4%)
Miquel	17 (1,4%)	89 (1,8%)

27. Mateu i Llopis, Felipe, "Nómina de los musulmanes del coll de Rates, del reino de Valencia, en 1409". *Al-Andalus* (1942).